

UKRAINIAN
CLUSTER
ALLIANCE

НОВИНИ УКА

20
25

липень

ДАЙДЖЕСТ 1

Вступне слово від CEO УКА

Ми раді представити нашим партнерам від урядових організацій та міжнародних партнерів новий комунікаційний продукт - щомісячний дайджест активностей кластерів Українського кластерного альянсу. Головна ідея полягає в тому, щоб сприйняти виклик фрагментації в комунікаціях - як в часі, так і по каналам чи аудиторіям. Відповідно, цей дайджест групує найголовніші події які відбуваються в спільноті УКА й, таким чином, він несе концентровану інформацію про найголовніше за минулий місяць, включно з нашими досягненнями та потребами в розвитку.

Отже, що головного варто відзначити в липні 2025?

Цей місяць позначився важливою віхою у становленні сучасної кластерної політики в Україні. Вперше на регіональному рівні було розроблено та презентовано шість програм розвитку кластерів, що інтегрують кластери в регіональні економічні програми 6 регіонів країни. Ці документи стали результатом інклюзивного процесу стратегічного планування, проведеного в межах проєкту Clusters4Regions за участі обласних адміністрацій, агенцій регіонального розвитку, бізнесу, наукових установ і експертних спільнот й за підтримки проєкту UCORD.

В своїх липневих комунікаціях, УКА намагається донести до урядових стейкхолдерів ключовий меседж про кластери, не як тимчасові об'єднання чи ініціативи, а як інституціоналізовані механізми трансформації економіки – локальні драйвери змін, що здатні забезпечити синергію між політиками інновацій, МСП, цифровізації, зеленої трансформації та регіонального розвитку. Водночас, їх потенціал потребує цілеспрямованої підтримки: інституційної, фінансової, нормативної та комунікаційної.

УКА у співпраці з партнерами з урядових структур та міжнародних програм технічної допомоги, системно працює над створенням сталої екосистеми кластерного розвитку. У липні наша увага була зосереджена на декількох ключових напрямках:

- впровадження середньострокових регіональних кластерних програм;
- розвиток спроможності кластерних організацій;
- розбудова діалогу з університетами та посилення ролі освіти й науки;
- промоція прикладів ефективної експортної кооперації;
- запуск нових міжкластерних ініціатив у сфері охорони здоров'я та цифрових інновацій.

Виконавча дирекція дякує насамперед нашим кластерам за стійкість та ефективну роботу, яка ведеться в цих складних умовах. Ми дякуємо також міжнародним партнерам та донорам за підтримку.

Водночас, цей дайджест має й інше завдання - **залучати більші масштаби міжнародної та урядової допомоги для наших кластерів**. Для вирішення завдань масштабування кращих практик, інституційного визнання кластерів на державному рівні, а також зміцнення спроможностей українські кластери, більшість з яких є молодими структурами, потребують постійної уваги та підтримки.

Відтак, в цих щомісячних випусках УКА планує висвітлювати поточний прогрес, та нові, найбільш актуальні пропозиції, спрямовані на розвиток та посилення впливу кластерних політик. Зокрема, в цьому випуску йдеться про підтримку просвітніх заходів для урядових стейкхолдерів, партнерство в Rebuild Ukraine 2025 та формування мережі Центрів прототипування.

Запрошуємо урядові органи, міжнародних донорів та партнерські організації до спільної реалізації цих ініціатив. Переконані, що саме в кластерному підході – синергії, довірі та партнерстві – криється ключ до відновлення та сталого розвитку економіки України.

Юрчак Олександр, CEO УКА.

Головні події липня в УКА

| Вихід 6 програм кластерного розвитку в проєкті Clusters4Regions

23 липня Український кластерний альянс (УКА) презентував перші шість регіональних програм розвитку кластерів у рамках ініціативи **Clusters4Regions**. Для українських кластерів, це – історична подія, адже вперше в Україні розроблено середньострокові кластерні програми на рівні обласних адміністрацій.

Робочі групи вели розробку програм понад 3 місяці - в кожній з 6 областей, - Вінницькій, Тернопільській, Волинській, Одеській, Сумській та Хмельницькій. Загалом в робочих дискусіях та стратегічних сесіях взяли участь більше 120 представників кластерів, агенцій регіонального розвитку, обласних адміністрацій, бізнесу та експертного середовища. УКА виконує проєкт Clusters4Regions за підтримки UCORD - NIRAS з лютого 2025.

Розробка програм підтримки кластерів є важливим етапом на шляху до інтеграції кластерів у державні програми відновлення та побудови інноваційної, стійкої економіки регіонів.

| Аналіз кластерного потенціалу регіонів - в фокусі окремих донорських програм

3 липня в Києві відбулася конференція ПРООН «Потенціал кластерного розвитку для бізнесу, регіональної економіки та смарт-спеціалізації», яка зібрала понад сотню учасників – від державних інституцій до міжнародних організацій і представників реального сектору. Головна тема - представлення кластерного потенціалу 4х регіонів, - Харківської, Київської, Вінницької та Одеської областей.

Серед учасників конференції та панелістів – керівництво УКА та представники семи кластерів УКА, а також експерти з економічного відновлення, фахівці ПРООН, представники Міністерства економіки України та обласних військових адміністрацій. Дискусія була зосереджена на ролі кластерів у підтримці малого та середнього бізнесу, забезпеченні зайнятості та розбудові регіональних економік через смарт-спеціалізацію.

УКА презентував свої пропозиції щодо співпраці з регіональними адміністраціями, акцентуючи на необхідності створення цільових програм підтримки кластерів, як це вже відбувається в проєкті Clusters4Regions.

| УКА посилює фокус на спроможностях кластерів

У червні - липні Український кластерний альянс провів серію з п'яти обмінів та воркшопів для кластерів. Мета – посилення управлінських, комунікаційних і проєктних компетенцій кластерних організацій, що діють в умовах війни та готуються до участі у відновленні країни.

Заходи охопили 2 спеціалізовані воркшопи по матчмейкінгу, вебінари “10 типових помилок при запуску кластеру” та “Підготовка до конкурсів EDF / Horizon Europe”, а також окремі установчі наради з підготовки до *Rebuild Ukraine 2025* у Варшаві.

Зростання спроможностей кластерів та встановлення стандартів кластерного менеджменту залишається довгостроковим викликом для кластерів УКА.

Зустрічі з університетами - посилення співпраці навколо викликів інновацій та підготовки кадрів

УКА щомісячно організує круглі столи та міні-конференції з університетами. З травня подібні заходи пройшли в Івано-Франківську, Києві, Тернополі та Львові.

Найбільш масштабні два круглі столи відбулись 31 липня у Львові. В них прийняли участь 6 кластерів УКА, керівництво Львівської міської ради, Українського Католицького Університету та «Львівської політехніки». Ключові теми - розвиток Центрів прототипування (перший круглий стіл в УКУ), та розвиток медичних інновацій - у Львівській політехніці. Обидва заходи висвітлили низку викликів в розвитку співпраці, серед яких **формування “єдиного голосу кластерів” з конкретними пропозиціями до співпраці з університетами є ключовим наразі для кластерів УКА.**

Детальний звіт - [за посиланням](#).

Дайджест активності кластерів

| Запорізький кластер IAM - драйвер інновацій у промисловому регіоні

У липні в Запоріжжі відбулася чергова сесія платформи «Діалог влади та бізнесу», організована Запорізькою обласною державною адміністрацією. Центральною темою зустрічі стала роль кластеризації в регіональному розвитку, а ключовим кейсом – діяльність кластеру «Інжиніринг–Автоматизація–Машинобудування».

Керівник кластеру Андрій Карпенко презентував результати чотирьох років роботи, зокрема формування коопераційної екосистеми з понад 50 учасниками, серед яких провідні промислові підприємства, Університет «Запорізька політехніка», Запорізька ТПП та бізнес-асоціації.

Кластер активно просуває ініціативу створення Європейського цифрового інноваційного хабу (EDIH) у регіоні – як платформи для впровадження технологій індустрії 4.0, автоматизації та розвитку інжинірингу. Також було укладено нові партнерства з університетами та діловими спільнотами.

Під час зустрічі CEO Українського кластерного альянсу Олександр Юрчак представив проєкт урядової постанови про нормативне визнання кластерів, який розроблено Мінекономіки у співпраці з УКА.

У свою чергу, Максим Кучеренко, заступник директора департаменту економічного розвитку ЗОДА, підтвердив підтримку інфраструктурних ініціатив, орієнтованих на інновації, експорт і технологічне оновлення регіону.

| УАМ - приклад ефективної експортної кооперації

Українська асоціація меблевиків (УАМ) - є бенчмарком кластерів УКА в сфері експорту. В липні УАМ стала об'єктом уваги міжнародної аналітики – впливове видання *IntelliNews* присвятило йому окрему статтю як прикладу успішного трансформаційного зростання.

Згідно з даними дослідження, кластер демонструє **стабільні результати на експортних ринках:**

- за останній рік експорт меблів зріс на **15,5%**,
- обсяг залучених інвестицій досяг **€565 млн**, зокрема завдяки партнерству з Kronospan,

- низка локальних компаній увійшла до **рейтингу Forbes**, що свідчить про посилення впізнаваності та довіри до галузі.

За оцінками галузевих експертів, **72% усіх українських диванів-ліжок виробляється саме в регіоні**, а підприємства кластеру, такі як ТОВ «Склоресурс», впевнено виходять на ринки ЄС.

Крім того, УАМ активно працює над підготовкою бізнесу до нових вимог ЄС щодо відстежуваності деревини. У співпраці з FSC, SIPPO, PEFC та Укрдержліспроєктом асоціація провела стартовий воркшоп, а понад 200 учасників вже зареєструвались на подальші онлайн-зустрічі.

Інституційний розвиток також залишається у фокусі: у липні до УАМ приєдналися п'ять нових компаній, а Leap-тур на Закарпаття об'єднав виробників навколо практик ощадливого виробництва. Новим кроком у популяризації меблевої галузі став подкаст «Зробили бізнес на меблях», який УАМ запустила 22 липня в Києві – з історіями реальних підприємців і прагненням сформувати нове бачення галузі як точки зростання для економіки України.

Приклад меблевого кластеру УАМ ілюструє, як експортна орієнтація, інвестиції в навчання та довіру між учасниками формують сталі результати і дають практичний ефект для регіонального розвитку.

| Прикарпаття. Фокус на експорт, інновації та партнерства

У липні кластери регіону демонстрували активну динаміку розвитку, зокрема у сферах експорту, освіти, цифровізації та міжнародного співробітництва.

ГС “Прикарпатський промисловий кластер” продовжує зміцнювати експортну орієнтацію регіонального бізнесу. У рамках ініціативи Go Export кластер надав персоналізовану консультаційну підтримку підприємствам, які готуються до виходу на зовнішні ринки, зокрема до країн ЄС. Підприємці отримують оцінку експортної готовності, індивідуальні дорожні карти та супровід у співпраці з ІТС, Дія.Бізнес та іншими партнерами. Також відбулася серія бізнес-зустрічей із представниками торгово-промислових палат і місцевого бізнесу.

Учасник цього ж кластеру – логістична компанія **RIO TRANS** – приєдналась до Нової комп'ютеризованої транзитної системи ЄС (NCTS). Це значно скорочує час і витрати на перевезення для українських експортерів. Крім того, компанія увійшла до рейтингу Forbes Next 250 як бізнес із високим потенціалом зростання. Це вже четверта компанія кластеру, що потрапила до цього переліку.

Важливою подією стало й підтвердження фінансування в межах програми Interreg NEXT 2021–2027: **Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу (ІФНТУНГ)**, член кластеру, отримає €500 тис. на створення Центру інженерної досконалості. У центрі буде сучасне обладнання для робототехніки, CAD/CAM-систем і ЧПК, що відкриє нові можливості для інженерної освіти та індустрії.

Паралельно **Івано-Франківський ІТ Кластер** у партнерстві з компанією **SoftServe** розпочав інтеграцію технологій штучного інтелекту в освітні програми **Прикарпатського національного університету (ПНУ)**. Проєкт передбачає не лише навчання інструментам ШІ, а й формування компетенцій з етичного та ефективного застосування штучного інтелекту в економіці знань.

Діяльність кластерів підтверджує, що Прикарпаття стає точкою концентрації індустріальних і цифрових змін.

Хмельниччина. Podillia Fashion Cluster: сталий розвиток і цифрова мода як нова спеціалізація

У липні **Podillia Fashion Cluster** зробив важливі кроки у формуванні нової економічної спеціалізації регіону – на перетині сталого виробництва та цифрового дизайну у сфері легкої промисловості.

Кластер отримав грант від UNIDO на запуск системи переробки виробничих залишків текстильного виробництва. Проєкт спрямований на запровадження циркулярних практик у місцевому бізнес-середовищі та реалізується в рамках Стратегії розвитку Хмельницького до 2035 року. Це перша ініціатива в регіоні, що поєднує сталість і переробку з інституційною координацією з боку кластеру. Впровадження моделі допоможе скоротити обсяги текстильних відходів, стимулює екологічну відповідальність бізнесу та відкриває нові можливості для локальних підприємств у межах «зеленої» трансформації.

До того ж кластер активно працює над розвитком цифрових компетенцій. У липні завершено перший навчальний модуль курсу CLO3D, що охоплює 3D-моделювання одягу, створення цифрових лекал, тестування тканин у віртуальному середовищі. Учасники курсу вже створюють цифрові прототипи та реалізують їх у фізичних виробках, що скорочує виробничий цикл та знижує витрати на розробку зразків.

Діяльність Podillia Fashion Cluster не лише підтримує місцевий бізнес, а й сприяє переходу до циркулярної економіки, підвищує екологічну відповідальність та відкриває перспективи для міжнародного партнерства.

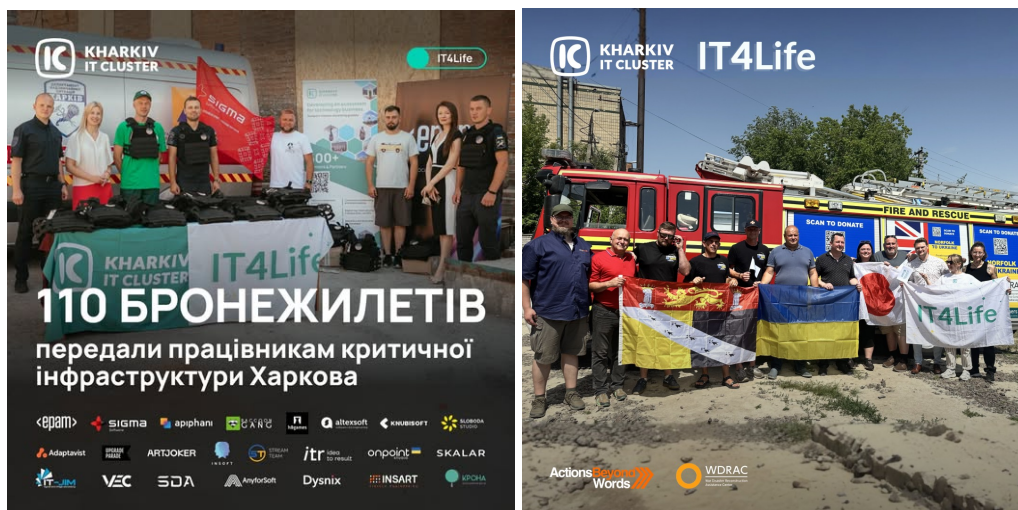
| АППАУ - форсайт “Майбутнє українського інжинірингу”

24 липня асоціація АППАУ, лідер української Індустрії 4.0-5.0 провела форсайт-сесію “Майбутнє українського інжинірингу”. Захід відбувся в рамках проєкту IDEALIST (HE), учасником якого є АППАУ, й методику якого організатори використали для проведення сесії. В межах 2х головних зовнішніх чинників - сценарію затяжної війни та швидкого миру та відновлення, - учасники розглянули головні чинники впливу на майбутнє інжинірингу - людський капітал, економіка, технології та кластерна співпраця.

Детальний звіт ще готується, водночас учасники вже зробили перші висновки: за будь-якого сценарію розвитку в Україні, інжинірингові компанії мають розвивати 3 ключові стратегії

- Інвестувати в компетенції та кадри.
- Використовувати кооперацію як головний інструмент захисту від турбулентності.
- Інтегруватись в міжнародні ланцюги та екосистеми, й де важливою є тема дотримання міжнародних стандартів.

| Kharkiv IT Cluster: цифровізація, безпека, підтримка ветеранів

Kharkiv IT Cluster запустив офіс Eastern Ukraine EDIH – хаб цифрової трансформації для 5 регіонів. Хаб надає бізнесу, громадам і публічним організаціям повний цикл послуг із цифрової трансформації. Він охоплює п'ять регіонів – Харківську, Сумську, Полтавську, Дніпропетровську та Запорізьку області – і стає важливою інституцією в трансформаційному відновленні Сходу України.

В межах ініціативи IT4Life кластером було передано 110 бронежилетів працівникам критичної інфраструктури Харкова. Волонтерська діяльність не нова для кластера, раніше в межах цієї ж ініціативи в Зміївську громаду було передано пожежну машину.

31 липня відбулася зустріч проекту Veterans2Tech для підтримки ветеранів у переході в IT-сферу. Ветерани, які вже працюють у tech-сфері, поділилися своїм досвідом переходу до нової кар'єри.

Міжкластерна взаємодія - ініціативи та проєкти місяця

| Clusters4Health – спільні рішення для медичної сфери

Тоді як Clusters4Regions об'єднує 6 регіонів та їх стейкхолдерів у виробленні регіональних програм, проєкт Clusters4Health, який впроваджують 2 українські кластери - Рівненський міжрегіональний медичний і Кластер виробників медичних виробів направлений на всі медичні кластери, що входять в УКА, а також і на тих, хто не входить, а має лише кластерну ініціативу і готовий розбудовувати медичні кластери і розвивати медичні інновації та інтернаціоналізацію. В липні відбувся 1 з серії "Сніданки з Clusters4Health" які направлені на розробку спільної європейсько-української дорожньої карти для налагодження довгострокових партнерств. Обговорювали потреби українських виробників для виходу на європейські ринки, спільні проєкти в цифровізації, реабілітації, навчанні.

Учасники консолідували запити до європейських партнерів щодо твінінгу, акселераційних програм, сертифікації та виходу на зовнішні ринки. Це відкриває нові можливості для партнерств і підтримки медичних кластерів, адаптованих до викликів воєнного часу.

| Ініціативи УКА по активізації між-кластерної співпраці та посилення лідерства

Загальні збори УКА що відбулись 16 липня, визначили пріоритетні напрямки діяльності на 2-е півріччя та затвердили 3 нові ініціативи:

- **"Підтримай першим"** (англ - Pay It Forward) - популяризує та промотує приклади добровільної підтримки в спільнотах як цінність та культуру. Ця цінність протиставляється окреми тенденціям споживацької поведінки та конкуренції, які також існують серед кластерів УКА. Прикладів "Підтримай першим" (й без очікування негайної винагороди) вже було достатньо в середовищі УКА, особливо, серед зарубіжних амбасадорів Professionals4Ukraine. Водночас, ці приклади не здобули масового визнання й не переросли в загальну культуру

організації.

- **“Лідер практики”** - ініціатива направлена на вдосконалення та популяризацію кращих практик УКА в різноманітних сферах діяльності кластерів. Ключова умова - лідерство за встановлення планки кращого досвіду та його демонстрації бере на себе один з кластерів. Першим лідером стає Теплоенергетичний кластер України з практикою візитів на підприємства. Практика отримала робочу назву “Lean+”, оскільки йдеться не тільки про вже традиційний фокус на методиці ощадливих виробництв, але й інших методах покращення ефективності.
- **“Win-Win в дії”** - ініціатива спрямована на покращення взаємовигідної співпраці між кластерами, а також між Виконавчою дирекцією УКА та окремими кластерами чи групами кластерів.

Фандрейзинг - пропозиції та запити кластерів

Попри позитивну динаміку розвитку кластерів у регіонах країни та галузях, проблеми фінансування залишаються критичними. Їх вирішення потребує ефективної координації та співпраці кластерів з урядом, міжнародними партнерами та донорами. Нижче надається перелік топ-3 ініціатив, які потребують зовнішньої підтримки.

1. Нормативне визнання кластерів та просвіта урядових організацій

Кластери УКА та регіони з нетерпінням очікують прийняття урядової постанови, яка офіційно закріпить статус кластерів в економічних пріоритетах розвитку країни. Відповідний проєкт документу вже підготовлено Мінекономіки спільно з УКА. Прийняття постанови відкриває шлях до державного фінансування та участі кластерів у програмах відновлення. Разом з тим, проєкт Clusters4Regions висвітлив дуже низький рівень обізнаності державних стейкхолдерів. Програмна стаття УКА [“Українські кластери як нова реальність”](#) - зміна наративів” підкреслює ці комунікаційні розриви й надає інформацію про передові кластери та їх результати. Стаття закликає кластери та всіх стейкхолдерів консолідуватись навколо питань просвіти та популяризації інструментів кластерного розвитку. Як наслідок, УКА виходить з новою ініціативою - з вересня по листопад планується [серія тематичних вебінарів “Діалоги з владою”](#) по найбільш актуальним питанням policy-making.

УКА шукає донорів хто може підтримати дану пропозицію. Вартість до 7 тис євро.

2. Підтримка кластерів на Rebuild Ukraine 2025

На конференції Rebuild Ukraine в Варшаві (листопад) УКА планує представити пропозиції 8 українських кластерів, а також оновлений портфель проєктів Відновлення - як галузевих, так і регіональних. Кластери УКА має обмежений власний бюджет й виключно на представлення невеличкого спільного стенду. Натомість, для низки потреб як підготовка маркетингових та інформаційних матеріалів, логістичні витрати на закордонну поїздку, організацію додаткових зустрічей ми шукаємо партнерство з міжнародними донорськими організаціями. Сума спів-фінансування оцінюється в 10 тис євро. Партнери УКА отримають кращі можливості для доступу та входження в інвестиційні та екосистемні проєкти, що готують наші кластери.

3. Центри прототипування - як основа інноваційної стійкості

Об'єднана, інтегрована мережа існуючих малих Центрів прототипування є відповіддю УКА на виклик нинішньої фрагментації та слабких спроможностей існуючих лабораторій та центрів прототипування при технічних університетах. УКА підготував проєктну заявку згідно якої об'єднана мережа існуючих 5-7 центрів може значно швидше та краще справлятися з викликами прототипування та інноваційного росту, які є в сотень - тисяч МСП різних галузей. УКА пропонує почати з малого - детального аудиту й вироблення спільної концепції цієї мережі. Анотація заявки на 30 тис євро укр. мовою - за [посиланням](#), більш розгорнутий опис поточного стану в цій сфері - [тут](#).

Контакти та зворотний зв'язок

Цей дайджест був підготовлений виконавчою дирекцією УКА для наших партнерів від урядових та міжнародних організацій, українських та зарубіжних кластерів, донорів та спонсорів розвитку кластерного руху.

Ми будемо раді співпраці.

Додаткова інформація - звертайтеся info@clusters.org.ua